

Fundacja > Święta Królowa Jadwiga

Święta Królowa Jadwiga

Jej rodzicami byli król Węgier i Polski Ludwik Andegaweński i księżniczka bośniacka Elżbieta. Urodziła się na zamku królewskim w Budzie w połowie lutego 1374. r., jako trzecia córka Ludwika i Elżbiety. Jej starszymi siostrami były Katarzyna (ur. 1370) i Maria (ur. 1371). Wychowała się na jednym z najznakomitszych dworów europejskich. Król Ludwik zatroszczył się o ich wychowanie, edukację, religijność i dobre obyczaje. Jadwiga poznała łacinę, język węgierski, niemiecki i polski.

Ludwik Andegaweński nie pozostawił syna. Na zjeździe w Koszycach w 1374 r. potwierdzono, że w razie braku męskiego potomka tron polski po śmierci Ludwika otrzyma jedna z jego córek. Tron polski przeznaczyl dla Marii, a tron węgierski dla Katarzyny.

Równocześnie Ludwik ustalił również przyszłych zięciów. Z dworem Walezjuszy uzgodniono, że Katarzyna wyjdzie za Ludwika Orleańskiego, z dworem Luksemburgów, że Maria wyjdzie za Zygmunta Luksemburga, Najmłodsza Jadwiga miała wyjść za Wilhelma Habsburga. Dzieci zostały sobie zaręczone. Ich sponsalia pro futuro miały się uprawomocnić po osiągnięciu wieku dojrzałego tj. chłopcy po osiągnięciu 14 lat, a dziewczęta 12 lat. Zerwanie układu oznaczało wpłatę 200. 000 florenów.

W 1378 r. 4-letnia Jadwiga została zaproszona na dwór wiedeński, ale jej pobyt przerwała wiadomość o śmierci jej siostry Katarzyny. Śmierć Katarzyny zmusiła Ludwika do decyzji, by Jadwiga otrzymała tron węgierski, skoro Maria miała pozostać przy polskiej koronie.

Tymczasem po śmierci króla Ludwika panowie węgierscy, wbrew jego woli, na króla Węgier koronowali nie Jadwigę, ale Marię. Polacy, którzy nie życzyli sobie unii personalnej z Luksemburgami, zwrócili się do królowej matki, by do Polski przysłała Jadwigę. Królowa Elżbieta chciała Jadwigę jak najdłużej zatrzymać przy sobie, ale wobec przedłużającego się bezkrólewia w Polsce i nacisków szlachty polskiej, że obierze sobie innego króla, Elżbieta po prawie dwu latach wyprawiła 10-letnią Jadwigę do Polski.

Jadwiga przybyła do Krakowa w lecie 1384 r. i 16 października jako naturalna Pani Królestwa Polskiego została ukoronowana na króla w katedrze na Wawelu.

Jadwiga nie mając wymaganego prawem wieku była zależna zarówno od swojej matki, jak od panów polskich, głównie małopolskich, decydujących o polityce polskiej od czasów króla Ludwika. Ci zaś wykluczyli, by Jadwiga mogła poślubić Habsburga.

Nawiązano rozmowy z wielkim księciem litewskim Jagiełłą. Polska potrzebowała silnego króla. Z kolei Wielkie Księstwo Litewskie niepokojone rosnącą w siłę Moskwą, jak i zakusami Zakonu Krzyżackiego, miejsce napięć między braćmi Jagiełły, także potrzebowało wzmocnienia. Propozycja panów polskich została podjęta przez Jagiełłę. Po okresie korespondencji i wizyt u królowej Elżbiety, Jagiełło aktem wydanym w Krewie 14 sierpnia 1385 r. zobowiązał się, że jeśli poślubi Jadwigę, ochrzci siebie i Litwę i doprowadzi do unii polsko-litewskiej.

Habsburgowie zaniepokojeni toczącymi się rozmowami polsko-litewskimi usiłowali je przekreślić na drodze faktów dokonanych. Do Krakowa przybył Wilhelm, ale odmówiono mu wstępu na Wawel i zmuszono do powrotu.

Jest stara tradycja, że Jadwiga wiele czasu spędziła wtedy na modlitwie u stóp wizerunku Pana Jezusa Ukrzyżowanego. Z tego okresu pochodzi także słynny racjonal Królowej Jadwigi. Wydarzenia nabrały dynamiki, gdy zbliżały się 12 urodziny Jadwigi.

Najpierw 11 stycznia 1386 r. aktem wołkowyskim nastąpił wybór Jagiełły na króla Polski, co de facto

oznaczało wybór męża Jadwigi, 12 lutego przyjazd Jagiełły do Krakowa, 15 lutego chrzest Jagiełły i jego braci w katedrze oraz publiczne odwołanie przez Jadwigę jej dziecięcych sponsaliów. Dnia 18 lutego 1386 r. Jadwiga wyszła za Jagiełłę, a 4 marca Jagiełło został ukoronowany na króla Polski.

Z tym co się wydarzyło przez zaślubiny Jadwigi i Jagiełły nie mogli się pogodzić i Habsburgowie i Zakon Krzyżacki. Habsburgowie zostali zawiedzeni w planach zdobycia tronu polskiego, z kolei dla Zakonu Krzyżackiego oznaczało to kres ich zakusom terytorialnym i ekspansji na wschód. Przedstawiali więc małżeństwo Jadwigi i Jagiełły jako nieważnie zawarte, mimo dekretu papieskiego potwierdzającego fakt ślubu, rozsiewali plotki i oszczerstwa, raniąc serce młodziutkiej królowej.

Lata 1386-1399 to okres podwójnych rządów królewskich. Jadwiga była królem jako przyrodzona Pani Królestwa, a Jagiełło jako jej małżonek.

Miesiąc po koronacji Jagiełły, Jadwiga z mężem odbyła wspólną podróż do Wielkopolski. Pobyt w Wielkopolsce ujawnił i pobożność Królowej, która odwiedziła grób św. Wojciecha w Gnieźnie i jej wrażliwe serce. To wtedy z jej ust padły słynne "a kto im ży przywróci".

Jadwiga uważana jest za najpiękniejszą postać kobiecą w dziejach Polski. Na to określenie zasłużyła sobie nie tylko urodą, ale przede wszystkim mądrością. Wymieńmy pokrótce tylko cztery kwestie. To jej stosunek do chrystianizacji Litwy, do rozwoju nauki i kultury, to także kwestia jej zasług dla Polski i dla Kościoła. Słowem, które najczęściej się powtarza jest - matka.

-Jadwiga jest matką chrzestną Litwy. Wprawdzie nie pojechała z Jagiełłą na Litwę w zimie 1386-87, ale to ona oddała rękę Jagiełły w zamian za przyrzeczenie iż sam przyjmie chrzest i ochrzci Litwinów. To ona w 1387 r. wybrała pierwszego biskupa litewskiego w osobie Andrzeja Jastrzębca, to ona zadbała o dobrze wykształconych kapłanów zakładając kolegium dla Polaków i Litwinów w Pradze, a następnie doprowadzając do powstania Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej. To ona zaopatrywała młode kościoły litewskie w niezbędne sprzęty liturgiczne.

-Jadwiga jest matką nauki polskiej. Sama gruntownie wykształcona także na dworze krakowskim dbała o naukę. Potrafiła skupić wokół siebie grono najlepiej wykształconych mężów, co w historii zdarza się niezwykle rzadko. Sprawiała, że idea uniwersytetu w Krakowie, podjęta przez Kazimierza Wielkiego znalazła właściwe środowisko. Dzięki jej dyplomacji papież Bonifacy IX zgodził się na erygowanie w Krakowie Wydziału Teologicznego, co w niedługim czasie pociągnęło za sobą odnowienie Uniwersytetu. Z pozostawionych przez nią legatów zakupione zostały i kamienica przy ul. św. Anny (później Collegium Maius) i kamienica przy ul. Grodzkiej (później Collegium Iuridicum) i na utrzymanie profesorów dochody z żup bocheńskich. To od niej można mówić o bibliotece królewskiej. Dla niej sprawiono "Psałterz Floriański", jeden z najstarszych zabytków języka polskiego.

-Jadwiga jest matką Polaków. Jako król zapewniła Polsce rozwój terytorialny i lata pokoju. Była niezwykle lojalna wobec Władysława Jagiełły. Potrafiła powstrzymać roszczenia krzyżackie, potrafiła (i to kilka razy) pojednać skłóconych braci Jagiełły, potrafiła porozumieć się z Witoldem. Gdy Jagiełło udał się na Litwę, Jadwiga udała się odzyskać Ruś Czerwoną i jako córka Ludwika ją inkorporować. Wzmocniła pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Jako Królowa zaskarbiła sobie wdzięczność poddanych swoim miłosierdziem wobec biednych, chorych, smutnych, nieszczęśliwych, czy odsuniętych od króla.

-Jadwiga jest matką Kościoła. Doprowadziła do konkordatu ze Stolicą Apostolską, pozostawała w niezwykle serdecznych relacjach z papieżem Bonifacym IX (nigdy dotąd Polska nie była tak bliska papieżowi). Była wierna papieżowi. Stawiała wysokie wymagania duchowieństwu, dbając o jego rozwój. Ale przede wszystkim stawiała wysokie wymagania sobie, prowadząc życie przykładowe. Krzyż Wawelski na zawsze pozostanie w świadomości Polaków miejscem jej indywidualnej modlitwy, podobnie jak odkryty w jednej z komnat zamkowych monogram połączonych dwu liter "MM", który

wyraża ewangeliczną Marię i Martę, i jest pochwałą i aktywności i kontemplacji. Ona jako pierwsza udała się w pielgrzymce do Częstochowy wyznaczając dziejowy kierunek Polaków. Fundatorka kościołów, klasztorów, kolegiów i ołtarzy.

Będąc królową modliła się o dziecko, o łaskę macierzyństwa. Doczekała się w 24 roku życia. Na początku 1399 r. ogłoszono że Jadwiga spodziewa się dziecka. Szczęśliwy Władysław Jagiełło rozesłał zaproszenia. M. in. zaprosił papieża Bonifacego IX jako ojca chrzestnego. Dziecko urodziło się przedwcześnie 22 czerwca 1399 r. Ze względu na to, że było bardzo wątłe ochrzczono je natychmiast. Wysiłki około jego uratowania zakończyły się niepowodzeniem, po 3 tygodniach Elżbieta Bonifacja zmarła. Z połogu nie podźwignęła się także jej matka. Królowa Jadwiga zmarła na Zamku Krakowskim 17 lipca 1399 r.

Na wieść o śmierci kronikarz katedry napisał: "zmarła dziś w południe Najjaśniejsza pani Jadwiga, Królowa Polski i dziedziczka Węgier, niestrudzona szerzycielka chwały Bożej, obrończyni Kościoła, sługa sprawiedliwości, wzór wszelkich cnót, pokorna i łaskawa matka sierot, której podobnego człowieka z królewskiego rodu nie widziano na całym obszarze świata".

Ciało Królowej spoczęło w prezbiterium katedry na Wawelu pod ołtarzem św. Erazma. Już w trakcie kazania pogrzebowego ks. Stanisław ze Skalbmierza nazwał ją "przyszłą świętą Królestwa Polskiego".

Grób Jadwigi był miejscem nawiedzanym. Działy się przy nim cuda. Fama świętości Królowej Jadwigi w społeczeństwie polskim była powszechna. Tym niemniej przez setki lat nie przeprowadzono pełnego procesu kanonizacyjnego. Jak napisała s. Jadwiga Stabińska "na żadnego z błogosławionych i świętych Polska nie wyczekuje tak, jak na Jadwigę, bo żadnemu tyle, co jej nie zawdzięcza".

Zrządzeniem Opatrzności tym, który wyniósł Jadwigę do chwały ołtarzy był pierwszy Polak na Stolicy Piotrowej. Jan Paweł II kanonizował królową Jadwigę na krakowskich Błoniach, 8 czerwca 1997 r., w obecności ponad miliona ludzi. Była to pierwsza w dziejach kanonizacja na ziemi polskiej.

Rok później na spotkaniu z pielgrzymami Archidiecezji Krakowskiej, którzy udali się do Rzymu z pielgrzymką w 1 rocznicę jej kanonizacji, Jan Paweł II modlił się:

"Święta nasza Królowo Jadwigo, ucz nas dzisiaj - na progu trzeciego tysiąclecia - tej mądrości i tej miłości, którą uczyniłaś drogą swojej świętości. Zaprowadź nas Jadwigo, przed wawelski krucyfiks, abyśmy jak ty poznali, co znaczy miłować czynem i prawdą, i co znaczy być prawdziwie wolnym".